

Dějepis

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Dějepis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Vyučuje se na II. stupni základní školy od 6. do 9. ročníku s časovou dotací 2 vyučovací hodiny za týden.

Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutku a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy a empatie, které umožňují žákům lépe proniknout nejen k pochopení historických jevů a dějů, ale i přijmout hodnoty, na nichž je budována současná demokratická Evropa, včetně kolektivní obrany. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence pracovní

- exkurze do muzeí, galerií, návštěvy historických památek
- vést žáky k využívání encyklopedií, odborné literatury
- umožnit žákům účast na soutěžích
- využití internetu

Kompetence k řešení problému

- skupinová práce
- projektové vyučování
- využití encyklopedií, knih
- využití internetu

Kompetence občanské

- besedy s pamětníky
- exkurze do historických budov, muzeí a knihoven
- projektové vyučování
- ochrana památek

Kompetence k učení

- vést žáky k vyhledávání a třídění informací

Kompetence komunikativní

- referáty

Kompetence sociální a interpersonální

- skupinová práce

Digitální kompetence

- Klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, vedeme je k odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí.
- Vedeme žáky ke kritickému ověřování informací v historických pramenech a on-line zdrojích, které srovnávají a třídí.
- Motivujeme žáky k použití různorodých digitálních zdrojů (prameny, archiválie, online muzejní sbírky, mapy apod.) souvisejících s historickým poznáním
- Žák se naučí používat různé digitální zdroje – prameny, archiválie, mapy, online muzejní sbírky
- Žák si dokáže získané informace ověřit v historických pramenech
- Žák dokáže ve svých referátech či prezentacích vytvořit a upravit informace získané z digitálních zdrojů

OBLAST: Člověk a společnost

PŘEDMĚT: Dějepis

ROČNÍK: 6.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ZŠ VELKÁ HLEĐSEBE	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
<ul style="list-style-type: none"> • uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků • uvede zdroje informací o minulosti • pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány • orientuje se na časové ose a v historické mapě • řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	Úvod do předmětu <ul style="list-style-type: none"> • význam zkoumání dějin, získávání informací • historický čas a prostor • kalendář, letopočet • vznik Země a člověka • hlavní historické epochy		
<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu • objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost • uvede příklady archeologických kultur na našem území	Pravěk <ul style="list-style-type: none"> • paleolit • neolit • doba bronzová a železná • pravěk ve střední Evropě	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané	
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací • uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	Starověk <ul style="list-style-type: none"> • Mezopotámie • Egypt • Indie • Čína • další státy na Předním východě	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Evropa a svět nás zajímá Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Lidské vztahy	
<ul style="list-style-type: none"> • rozliší mýty a historické skutečnosti • vysvětlí podstatu antické demokracie (porovná s formou vlády a postavením společenských skupin v jiných státech) • demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci	Starověké Řecko <ul style="list-style-type: none"> • Kréta • příchod řeckých kmenů • vznik městských států a kolonizace • Atény a Sparta • boje Řeků za svobodu • aténská demokracie • řecká vzdělanost a věda • řecké umění	Výchova demokratického občana <ul style="list-style-type: none"> • Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané	

	<ul style="list-style-type: none"> • Makedonie • Alexandr Veliký 		
<ul style="list-style-type: none"> • rozliší mýty a historickou skutečnost • rozliší pojmy království (císařství) a republika • uvede konkrétní příklady přínosu římské kultury • chápe, jak se zrodilo křesťanství a jeho souvislost s judaismem 	Starověký Řím <ul style="list-style-type: none"> • osídlení Itálie • počátky římského státu • vývoj Říma do ovládnutí Itálie • boj Říma o Středozemní moře • Spartakovo povstání • občanské války • římské císařství • římská vzdělanost a věda • římské umění • střední Evropa v době římské a její styky s antickým Středomořím 	Výchova demokratického občana <ul style="list-style-type: none"> • Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané 	

OBLAST: Člověk a společnost

PŘEDMĚT: Dějepis

ROČNÍK: 7.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ZŠ VELKÁ HLEĐSEBE	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
<ul style="list-style-type: none"> • popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států • porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti • vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířstvím a jiným věroukám • objasní situaci Velkomoravské říše • objasní vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech • uvede příklady románské kultury	Raný středověk <ul style="list-style-type: none"> • vytváření střední Evropy • byzantská, arabská, franská říše • křesťanství • první státní útvary na našem území • vznik dalších států v Evropě • křížové výpravy • společnost a hospodářský život v českém státě • románská kultura	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Kulturní diference	
<ul style="list-style-type: none"> • ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti • uvede příklady gotické kultury • vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život • vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka • vysvětlí příčiny a důsledky humanismu	Vrcholný středověk <ul style="list-style-type: none"> • změny v zemědělství, vznik měst • středoevropská velmoc posledních Přemyslovců • boj mezi Francií a Anglií • gotická kultura • český stát za Karla IV. • Jan Hus a husitství • vláda Jiřího z Poděbrad • Turci • vznik španělského království • renesance a humanismus • český stát pod vládou Jagellonců	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Lidské vztahy	
<ul style="list-style-type: none"> • popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky • nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	Pozdní středověk <ul style="list-style-type: none"> • zámořské objevy • pokrok ve výrobě a obchodu • reformace	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Evropa a svět nás zajímá Multikulturní výchova	

<ul style="list-style-type: none"> • objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie • uvede představitele jednotlivých kulturních stylů (pozdní gotika, renesance) a příklady významných kulturních památek • na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus • objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> • evropská kultura • nástup Habsburků na český trůn • česká kultura v 16. st. • evropské státy v 16. st. • Anglie za vlády Alžběty I. • počátky kolonialismu • boj českých stavů • třicetiletá válka 	<ul style="list-style-type: none"> • Lidské vztahy 	
--	---	---	--

OBLAST: Člověk a společnost

PŘEDMĚT: Dějepis

ROČNÍK: 8.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ZŠ VELKÁ HLEĐSEBE	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
<ul style="list-style-type: none"> • na příkladech vybraných zemí konkretizuje pojmy konstituční monarchie, parlamentarismus, absolutismus • rozpozná znaky baroka, uvede jeho představitele a příklady významných kulturních památek • rozpozná znaky klasicismu, uvede jeho představitele a příklady významných kulturních památek • vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla • objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých struktur v Evropě na straně druhé • charakterizuje soupeření mezi velmocemi • rozpozná základní znaky romantismu	Od pol. 17. st do 40. let 19. st. <ul style="list-style-type: none"> • Anglie, Francie, Rusko • Čechy v době pobělohorské • baroko • rozvoj vědy a techniky v 17. st. • osvícenství • evropské státy v 18. st. – Rusko, Prusko, Turecko, Polsko • české země za Marie Terezie a Josefa II. • počátek národního obrození • věda a technika v 18. st. • klasicismus • průmyslová revoluce v Anglii • USA, americká revoluce • Francouzská revoluce • napoleonské války • svět v 1. pol. 19. st. • romantismus	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Lidské vztahy	
<ul style="list-style-type: none"> • porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů • uvede příklady významných kulturních památek • charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, formuluje jejich požadavky • uvede významné představitele • na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy – konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus	40. léta 19. st. – 1914 <ul style="list-style-type: none"> • národní obrození • romantismus v Čechách • rok 1848 v českých zemích a v Evropě • Čechy za Bachova absolutismu • Anglie, Francie, Itálie, Německo, USA • věda a technika v 19. st., změny ve výrobě • Rakousko – Uhersko • česká společnost v 2. pol. 19. st.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Lidské vztahy	

<ul style="list-style-type: none"> • chápe, k jakým důsledkům vedla nerovnoměrnost vývoje • chápe význam kolonií • uvede významné znaky, představitele a památky • chápe příčiny I. sv. války jako vyústění nerovnoměrného vývoje a rozporů mezi státy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmach průmyslu v českých zemích • česká kultura v 2. pol. 19. st.. • Národní divadlo • moderní umění • proměny společnosti na konci 19. st. • nacionalismus a imperialismus • Evropa a secese • nové průmyslové velmoci • revoluce v Rusku • na cestě k válce 		
--	--	--	--

OBLAST: Člověk a společnost

PŘEDMĚT: Dějepis

ROČNÍK: 9.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ZŠ VELKÁ HLEĐSEBE	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	POZNÁMKY
<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady zneužití techniky ve válce • zhodnotí postavení nového státu, ocení polit. systém ČSR, pochopí jeho problémy, klady a nedostatky demokracie • chápe podstatu totalitního systému v Rusku • charakterizuje totalitní systém v Německu, chápe příčiny jeho nastolení jako důsledek hosp. a polit. situace, objasní pojmy: nacionalismus, rasismus a antisemitismus • uvede nejznámější směry a představitele • zhodnotí postavení Československa v rámci Evropy, její vnitřní sociální, politické a hospodářské problémy • uvede významné představitele jednotlivých směrů	Dějiny moderní doby (1914 - 1945) <ul style="list-style-type: none"> • 1. sv. válka • revoluce v Rusku • versailleský systém • vznik Československa, její demokr. základy, politický systém, národní menšiny • komunistická diktatura v Rusku, stalinismus • poválečná Evropa a svět. hospodářská krize • nástup nacismu v Německu + důsledky pro Československo a svět • první válečné konflikty • věda a technika 1918 - 1945 • světová kultura meziváleč. období • ČSR – 1. republika • krize v ČSR • Mnichov • 2. republika • kultura v meziválečném Československu • 2. sv. válka • protektorát Čechy a Morava • domácí a zahraniční odboj	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Etnický původ • Multikulturalita Mediální výchova <ul style="list-style-type: none"> • Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality • Vnímání autora mediálního sdělení • Fungování a vliv médií ve společnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí příčiny a důsledky bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků • posoudí postavení rozvojových zemí • vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce • uvede nejznámější představitele	1945 – současnost <ul style="list-style-type: none"> • plány na poválečné uspořádání světa • Evropa v letech 1945 - 1947 • studená válka • konec koloniálních říší • rozvojový svět	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> • Jsme Evropané Multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> • Etnický původ • Multikulturalita	

<ul style="list-style-type: none"> • na základě získaných poznatků prokáže orientaci v problémech současného světa • vnímá hodnoty, na nichž je budována současná demokratická Evropa, včetně kolektivní obrany 	<ul style="list-style-type: none"> • obnovení ČSR • vývoj Československa od roku 1945 • USA a západní Evropa v 50. a 60. letech • změny v SSSR • krize a uvolnění mezinárodní situace • kultura • věda a technika po 2. sv. válce • Československo 50. let • Pražské jaro • Svět v 70. a 80. letech • Československo v 70. a 80. letech • Sametová revoluce • vznik České republiky, EU, vstup do NATO • kultura u nás po 2. sv. válce • problémy současného světa 	Mediální výchova <ul style="list-style-type: none"> • Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality • Vnímání autora mediálního sdělení • Fungování a vliv médií ve společnosti 	
---	---	--	--